

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
hameenlinna.hao@oikeus.fi

Asia Lausunto aluevalituksen johdosta asiassa 265/03.04.04.04.09/2026

Valittaja Luhangan kunta

Lausunnon antaja Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus

**Lausunnon antajan edustaja
ja prosessiosoite** hallinto- ja lakiasiaintohtaja Johanna Aalto
(johanna.aalto@hyvaks.fi/050 434 6544)
Keski-Suomen hyvinvointialue/kirjaamo
Viitaniementie 1A, 40720 Jyväskylä
kirjaamo@hyvaks.fi

Valituksenalainen päätös Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätös 9.12.2025 § 97

Valitus Luhangan kunnanhallituksen (jälj. valittaja) tekemä valitus koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöstä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toisesta vaiheesta siltä osin, kuin päätös johtaa palvelukeskus Tuuliharjun lakkauttamiseen. Valittaja vaatii, että päätös kumotaan palvelukeskus Tuuliharjun lakkauttamisen osalta tai palautetaan tältä osin hyvinvointialueen uudelleen valmisteltavaksi. Lisäksi valittaja vaatii, että päätöksen täytäntöönpano määrätään kiellettäväksi, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Valituksen mukaan päätöksellä on välitön ja erittäin merkittävä vaikutus alueen asukkaiden perusoikeuksien toteutumiseen, erityisesti oikeuteen riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Valitus kohdistuu päätöksenteon sisältöön, selvityspohjan riittävyyteen, harkinnan käyttöön sekä perusoikeuksien punnintaan eikä se myöskään noudata hyvinvointialueen strategisia tavoitteita.

Valittaja korostaa palvelukeskus Tuuliharjun merkitystä alueen asukkaille. Luhangan kunnan asukkaista (n. 700) noin puolet on ikääntyneitä. Vuonna 2021 Luhangassa toteutettiin merkittäviä uudistuksia ikääntyneiden palvelurakenteisiin tulevaa hyvinvointialuettakin ajatellen. Vanhainkodin laitoshoidosta on siirrytty palvelukeskusmalliin, jossa tarjotaan asumispalveluita. Palvelukeskus edustaa nykyaikaista hybridiasumista, joka

sisältää sekä ympärivuorokautisen asumisen että kevyemmät, yhteisölliset palvelut, jossa asukkaat ovat saavat tarvitsemansa hoivan ja tukipalvelut joustavasti ja oikea-aikaisesti. Vaikka yksikköä pidetään hyvinvointialueella liian pienenä, se on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi. Asumispalveluiden peittävyys perusteella, mikä on ollut yksi hyvinvointialueen peruste lakkauttaa yksiköitä, Luhanka ei ole se kunta, jossa tehostettua asumispalvelua olisi liikaa johtuen juuri siitä, että tarjolla on myös keveämpää palvelua ja ennaltaehkäisyyn on panostettu aiempina vuosina enemmän.

Valittajan mukaan päätös rikkoo perustuslain 19 ja 6 §:iä, oikeutta riittäviin sosiaali- ja terveystalouteihin ja niiden yhdenvertaista saatavuutta ja saavutettavuutta. Tuuliharjun lakkauttaminen merkitsee, että palvelut siirtyvät naapurikuntaan tai Jyväskylään, jolloin asukkaan elinpiiri muuttuu ratkaisevasti ja voi mitä ilmeisemmin aiheuttaa läheisten näkemisen vaikeaksi puuttuvien liikenneyhteyksien vuoksi. Luhangasta ei ole julkista liikennettä käytettävissä naapurikuntaan. Palvelujen tulee olla saavutettavissa kohtuullisessa ajassa ja ilman kohtuutonta rasitusta niille asukkaille, jotka sitä tarvitsevat.

Valituksessa vedotaan myös hallintolain rikkomiseen, selvitysten ja vaikutusarviointien sekä päätöksen perustelujen riittämättömyyteen. Perustelut ovat olleet yleisluonteisia, selvitykset ja vaikutustenarviointi puutteellista. Valituksenalainen päätös perustuu yleisluonteiseen palveluverkkoselvitykseen, joka tarkastelee palvelurakennetta strategisella tasolla. Kustannukset ei ole kaikilta osin riittävästi nähtävissä, eikä niihin tarkennuksia ole viranhaltijoilta saatu. Päätöksentekoon ei ole viety yksiköstä oikeita tietoja. Päätös on suhteellisuusperiaatteen vastainen ja vaihtoehtoisten ratkaisujen arvioinnit puuttuvat. Taloudelliset perusteet eivät oikeuta sivuuttamaan lakisääteisiä veloitteita tai perusoikeuksia.

Valituksen mukaan päätöksen täytäntöönpano aiheuttaisi peruuttamatonta haittaa. Yksikön lakkauttaminen on tosiasiallisesti peruuttamaton toimenpide. Kun yksikkö suljetaan, henkilöstö sijoittuu toisiin tehtäviin, toimintamallit purkautuvat ja yhteistyörakenteet lakkaavat. Vaikka päätös myöhemmin kumottaisiin, toiminnan palauttaminen olisi käytännössä erittäin vaikeaa. Täytäntöönpanokielto on välttämätön tehokkaan oikeussuojan turvaamiseksi. Ilman täytäntöönpanokieltoa valituksen käsittely menettäisi merkityksensä ja perusoikeuksiin kohdistuva haitta toteutuisi ennen lainvoimaista ratkaisua.

Valittaja katsoo, että Keski-Suomen aluevaltuuston 9.12.2025 tekemä päätös (§ 97) on palvelukeskus Tuuliharjun lakkauttamisen osalta lainvastainen. Päätös on tehty puutteellisin selvityksin, vastoin hallintolain vaatimuksia, perustuslain turvaamia oikeuksia sekä järjestämislain veloitteita. Päätös on kumottava tältä osin tai palautettava uudelleen valmisteltavaksi siten, että lain edellyttämät selvitykset ja vaikutusarviointit tehdään riittävän laajasti ja asianmukaisesti.

Selostus asiasta

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian mukainen toisen vaiheen palveluverkko

Keski-Suomen hyvinvointialueen (jälj. hyvinvointialue) hallintosäännön 16 §:n mukaan palveluverkosta päättäminen kuuluu aluevaltuuston toimivaltaan. Valituksen alainen päätös koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen toisen vaiheen palveluverkkoa, josta on päätetty Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuustossa 9.12.2025 (§ 97).

Toisen vaiheen palveluverkkotyön tavoitteena on järjestää asukkaiden palvelutarpeeseen vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siten, että kustannustaso sopeutetaan rahoituksen tasolle niin toimintamallien kuin siihen liittyvien muiden kustannusten, kuten kiinteistöjen näkökulmasta. Tavoitteena on ensisijaisesti varmistaa, että palvelut vastaavat asukkaiden palvelutarpeeseen, että ne ovat taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäväällä tavalla järjestettyjä, lainsäädännön sekä valtakunnallisen ohjauksen mukaisia. Näin voidaan luoda edellytykset laadukkaalle, saavutettavalle ja vaikuttavalle palveluverkolle koko Keski-Suomessa.

Aluevaltuusto hyväksyi 9.12.2025 § 97 sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian mukaisen toisen vaiheen palveluverkon ja palveluverkon periaatteet esityksen seuraavilla (1–3) muutoksilla:

1. Selvitetään vuoden 2026 aikana sotepisteen tarpeellisuutta Huhtasu-Seppälä-Tourula alueelle.
2. Pihtipudas-Konnevesi-Kuorevesi-sotepisteiden osalta hoidon jatkuvuus turvataan. Oma hoitaja-lääkäri -työpari nimetään asiakkaille jatkossa lähimmiltä sote-asemilta. Palvelupisteillä järjestetään ammattilaisten lähivastaanottoja tarpeen mukaan. Uusilla palvelupisteillä omalääkärin vastaanotto on myös mahdollinen. Etä- ja digipalvelut täydentävät palveluita.
3. Tekstilisäys palveluverkkoon vanhusten hoivan kokonaisuuden uudelleenarvioimiseen: *Palveluverkon vanhusten hoivan ratkaisut arvioidaan uudelleen jokaisessa kunnassa. Uudelleenarviointi on tehtävä ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköiden säilyttämisen talousvaikutusten, ostopalveluiden vähentämisen, sekä kevyempien palveluiden kehittämisen ja omaishoidon sekä osaavan henkilöstön saatavuuden turvaamisen näkökulmasta. Arvioinnin tulee olla Hyväksin strategian mukainen. Viimeisten vuosien ja elinkuukausien hoiva lähellä on turvattava. Se tukee myös muuta sosiaali- ja terveystoimintaa. Tavoitteena tulee olla se, että tarkoituksenmukaiset vanhushoivan yksiköt säilyvät saavutettavasti eri puolilla maakuntaa, ja ne ovat perhekeskusten tavoin käytettävissä myös muille sote-palveluille. Arviointiryhmän edellyttämät*

säästöt palveluverkosta on toteutettava selvityksen pohjalta, mm. vähentämällä ostopalveluita (aluevaltuuston hyväksymä esitys liitteenä).

Vaatimukset

Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii, että valitus hylätään. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, hyvinvointialue ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Lisäksi Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii, että vaatimus täytäntöönpanokiellon määräämisestä hylätään perusteettomana ja että asia käsitellään kiireellisenä.

Perustelut

Oikeudelliset perusteet

Hyvinvointialuelain 140 §:n mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että: 1. päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä; 2. päätöksen tehnyt viranomaisena on ylittänyt toimivaltansa; tai 3. päätös on muuten lainvastainen.

Hyvinvointialuelain 6 §:n mukaan hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää sille lailla säädetyt tehtävät. Edelleen 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaana laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden: 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä; 3) tuottamistavan valinnasta; 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta; 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Hyvinvointialuelain 29 §:n mukaan Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asukasraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden ja hyvinvointialueella säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia hyvinvointialueen toimielimiin;
- 4) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 5) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen talouden suunnitteluun;
- 6) tukemalla asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on lisäksi toteutettava yhdenvertaisesti, yhteensovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Lain 7 §:n mukaan hyvinvointialueen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Perustuslain 19 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystalvet

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Hallintolain 6 § mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Hallintolain 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Hallintolain 41 §:n mukaan jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Hallintolain 45 §:n mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Yhdenvertaisuuslain 5 §:n mukaan viranomaisen on arvioitava, miten sen toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin ja miten yhdenvertaisuus muutoin toteutuu sen toiminnassa, ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Hyvinvointialuelain 148 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai viranhaltija taikka valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Yhteenvedo

Valituksen perusteluissa ei ole tuotu esille seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ylittäneen toimivaltansa tai päätöksen syntyneen muuten lainvastaisesti.

Palveluverkkopäätöksen tavoitteena on varmistaa, että jokainen keskisuomalainen saa tarvitsemansa sosiaali- ja terveystalvet. Järjestettäessä toimivat palvelut kaikille keskisuomalaisille, on otettava huomioon saatu rahoitus. Palvelut saattavat muuttua, mutta ne eivät katoa. Niitä järjestetään eri tavoin – kasvokkain, digitaalisesti ja yhdessä kumppaneiden kanssa. Palveluja järjestetään joustavasti arkeen sovittaen: päivittäin tarvittavat palvelut pidetään helposti saavutettavina, kun taas harvemmin tarvittavat voivat olla pidemmän matkan päässä. Väestömuutokset muuttavat palvelutarvetta alueella. Väestönkasvu on erilaista eri puolilla Keski-Suomea, ja tämä voi vaikuttaa myös palveluiden etäisyyksiin. Palvelujen kokonaisuus tukee jatkossakin ihmisten hyvää arkea, parhaimmillaan siten, että ongelmat ja vaivat ennaltaehkäistään tai että ne eivät kasva suuriksi. Palveluverkkotyö on osa palvelustrategiaa ja 2026 talousarviota.

Päätöksenteko palveluverkkoon liittyen on välttämätön hyvinvointialueen palveluiden järjestämisessä. Nykyisen laajuisena järjestetyt palvelut eivät ole taloudellisesti mahdollista ylläpitää. Palveluverkkopäätöksen mukaisesti palvelut tuotetaan arvioidun tarpeen mukaisesti. Keski-Suomen hyvinvointialueen toiminta-alue on koko Keski-Suomi, jonka vuoksi palveluita täytyy tarkastella alueellisesti, ei vain kuntakohtaisesti. Palveluja voidaan koota tarkoituksenmukaisiin kokonaisuuksiin. Hyvinvointialue on määritellyt palveluverkkopäätöksessä sille lain nojalla kuuluvien palveluiden tarpeen, määrän ja laadun sekä varmistanut palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden toiminta-alueellaan. Päätöksessä on turvattu sosiaali- ja terveystalvetuiden saatavuus jokaisessa alueen kunnassa arvioidun tarpeen mukaisesti sekä

kohtuullisen välimatkan säteellä. Päätöksenteossa on huomioitu hyvinvointialuelainsäädännön sekä perustuslain edellytykset ja hyvän hallinnon periaatteet. Palveluverkkopäätöksellä palvelut voidaan järjestää yhdenvertaisesti hyvinvointialueen koko väestölle, laajuudeltaan riittävästi asiakkaiden tarpeen edellyttämällä tavalla sekä saavutettavasti eri puolella hyvinvointialuetta asuville henkilöille.

Luhangan kunnan alueen väestön palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja alueellinen saavutettavuus turvataan myös tulevaisuudessa. Palvelukeskus Tuuliharjussa on 11 paikkaa. Lähimmät ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköt ovat jatkossa noin 30 kilometrin päässä. Soveltuvaa asumisen paikkaa arvioidaan aina yksilön näkökulmasta - asukkaiden ja heidän läheistensä toiveiden mukaan asumisen paikka on mahdollista järjestää missä tahansa hyvinvointialueella tarpeen ja toiveen mukaan. Ikääntyneiden (yli 75-vuotta täyttäneet) määrän ennustetaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä 13 henkilöllä. Hyvinvointialueen on sosiaalihuoltolain nojalla järjestettävä sosiaalipalvelut siten, että ne tosiasiallisesti turvaavat asiakkaan mahdollisuuden ylläpitää ja toteuttaa hänelle merkityksellisiä perhe- ja läheissuhteita. Tämä huomioidaan asiakaskohtaisesti sekä palvelupäätöksessä että asiakas- ja toteuttamissuunnitelmassa.

Keski-Suomen hyvinvointialueen päätöksenteko on perustunut asianmukaiseen riittävään ja laajaan asian selvitys- ja valmistelutyöhön. Päätös on valmisteltu ja perusteltu hallintolain mukaisesti.

Keski-Suomen hyvinvointialueella on laadittu laaja vaikutusten arvioinnin malli, jossa arvioidaan sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia systemaattisesti elinvoimaan, talouteen, ympäristöön, hyvinvointialueen henkilöstöön, alueen ihmisiin, maaseutuun sekä kaupunkiseutuun. Vaikutusten arvioinnissa on tuotu päätöksenteon tueksi esille sekä kielteiset että myönteiset vaikutukset, joita päätöksillä voi olla ja joihin päätöksen toimeenpanossa on kiinnitettävä huomiota. Kun arvioidaan vaikutuksia ihmisiin, voidaan siinä kohtaan nostaa esiin mahdolliset huomiot myös perusoikeuksiin.

Palveluverkkoesityksestä tehtiin vaikutusten arviointi kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen, alustava vaikutusten arviointi tehtiin virkavalmisteluna ja julkistettiin osana palveluverkkoesitystä 8.10.2025. Vaikutusten arviointia täydennettiin lausuntokierroksen palautteella. Lausuntoaikana 8.10.2025-5.11.2025 kuultiin hyvinvointialueen eri toimielimiä, asukkaita ja laajasti eri sidosryhmiä. Lautakunnat ja vaikuttamistoimielimet ovat antaneet esityksestä lausuntonsa, jotka ovat olleet esityslistan oheisaineistona. Palveluverkkotyön toisessa vaiheessa osallisuus on ollut suunnitelmallista ja asianmukaiset tahot, kuten asukkaat, kunnat ja muut sidosryhmät sekä henkilöstö ovat olleet mukana. Lisäksi siinä on hyödynnetty ensimmäisen vaiheen palveluverkkotyöstä saatua laajaa palautetta ja materiaalia ja edellä mainittua strategian väliarviointia ja siihen liittyntä tulevaisuuskatsausta.

Lopullisessa arvioinnissa on otettu huomioon lausuntokierroksella saatu palaute ja täydennetty arviointia sen pohjalta. Lopullinen arviointi koostuu laajasta yhteisestä katsauksesta sekä palvelukohtaisista arvioista. Palvelukohtaiset arviointitaulukot löytyvät päätöksen liitemateriaaleista. Muun selvitysaineiston ohella kattava vaikutusten ennakoarviointi on ollut esityslistan oheisaineistona.

Palveluverkkopäätöksen valmistelussa on tehty ennakointityötä palvelutarpeen kehittymisestä, yhdenvertaisuusarviointia osana vaikutusten arvioinnin kokonaisuutta. Huomioon on otettu väestörakenteen kehittyminen alueella ja harkittu vaihtoehtoisia ratkaisuja osana valmistelutyötä.

Valittaja väittää myös, että päätöksentekoon ei olisi viety yksiköstä oikeita tietoja ja että asiavirheitä olisi yritetty tuloksetta korjata kunnan ja palvelukeskuksen taholta useaan kertaan. Viranhaltijoiden käynti toteutui vasta 29.10.2025, kun palveluverkko 2 oli jo tehty.

Hyvinvointialue toteaa, että päätöksenteossa ei ole ilmennyt tapahtuneen valituksessa viitattua asiavirhettä, eikä päätös ole perustunut virheellisiin tai puutteellisiin tietoihin tai siihen että päätöksenteon jälkeen olisi tullut uutta lisäselvitystä, joka olisi voinut vaikuttaa päätökseen. Palvelujohtajat kävivät tapaamassa 29.10.2025 Tuuliharjun henkilöstöä. Tapaamiseen osallistui myös luottamusedustajia ja työsuojeluvaltuutettu, mikä on normaali käytäntö, kun esimerkiksi palveluverkkoesityksen myötä johonkin toimipisteeseen on kohdistumassa toimenpiteitä. Kyse on henkilöstön informoisesta ja kuulemisesta. Lisäksi 29.10.2025 palveluverkosta ei ole ollut päätöstä vielä tehtynä vaan vasta esitys ja meneillään on ollut lausuntoaika, josta henkilöstöä on informoitu. Käynnillä eikä sen jälkeen ole tullut esiin virheellisiä tietoja asiaan, vaan kyse on ennemminkin ollut näkemyserosta siitä, onko Tuuliharjusta luopumiselle perusteita. Tällainen lienee ymmärrettävää tässä tilanteessa.

Päätöksestä syntyviä taloudellisia vaikutuksia on kuvattu palveluverkkopäätöksen dialta 180 alkaen. Tuuliharjun kohdalla vuotuinen kustannussäästö on 911 000 €, jonka on kuvattu koostuvan tilakustannuksista, tukipalvelukustannuksista sekä henkilöstökustannuksista.

Valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä THL:n arvioinnin mukaan hyvinvointialuekohtaiset yksikkökustannukset ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (612/1999) 24§:n 1 mom. 17 kohdan mukaan salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja. Kustannustiedot on toimitettu päätöksentekijöille: koko aluevaltuustolle perehdytysmateriaalissa elokuussa ja uudelleen aluehallitukselle 7.10.2025. Lisäksi mahdolliset hyvinvointialueelle tulevat tietopyynnöt käsitellään erikseen julkisuuslain mukaisesti.

Valittaja myös vetoaa siihen, että ennakkovaikutusten arviointi on tehty mutta siitä puuttuvat tarkempi tieto asiakkaiden hoitoisuudesta ja toimintakyvystä (RAI arviot) hyvinvointialueella ja koko Suomessa, analyysi ikääntyneiden paikka- ja palvelutarpeesta Luhangassa ja koko hyvinvointialueella ja kotihoidon, ensihoidon, päivystyksen, turva-auttajapalvelun vuodeosastojen kuormitusvaikutukset palvelukeskuksen lakkauttamisen jälkeen.

Hyvinvointialue toteaa, että kun asiakas on asumispalvelussa, RAI arviointi toteutetaan ja tarkistetaan säännöllisesti ja se on luo pohjan asiakassuunnitelman toteuttamissuunnitelmalle. RAI hyödynnetään myös henkilöstömitoituksen määrittelyssä. RAI-tieto on operatiivinen ja monimutkainen toimintaväline erityisesti henkilöstömitoituksen määrittelyyn, ei niinkään paikkamäärän arviointiin. Hyvinvointialueen ympärivuorokautisen asumisen paikkamäärän on arvioituna kansallisen mallin mukaan suhteessa yli 75-vuotaita täyttäneisiin ja laskentaperuste kuvataan dialla 125. Palveluverkkopäätöstä arvioidaan jatkuvasti, myös toimeenpanon aikana ja sen jälkeen läpileikkaavasti.

Keski-Suomessa on merkittävästi korkeampi ympärivuorokautisen palvelun kattavuus. Tämän vuoksi nimenomaan ympärivuorokautisen asumisen peittävydestä on saatu myös kansallisesti ohjausta ja myös arviointimenettelyssä on tähän kiinnitetty huomiota. Myös yhteisöllisen asumisen lisääminen on osa palveluverkkoratkaisua materiaalissa kuvatulla tavalla.

Johtopäätökset

Yllä selostetut asiat huomioiden päätös on hyvinvointialuelainsäädännön mukainen ja täyttää valmistelua koskevan lainsäädännön vaatimukset mm. asian riittävästä selvittämisestä, vaikutusmahdollisuuksien varaamisesta ja palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta ja siinä on huomioitu vaikutukset koko hyvinvointialueen toiminta-alueeseen nähden.

Valituksen perusteluissa ei ole tuotu esille seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ylittäneen toimivaltansa tai päätöksen syntyneen muuten lainvastaisesti. Aluevalitus on näin ollen hylättävä.

Täytäntöönpanokieltoa koskeva vaatimus

Valituksenalainen päätös on alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus panna täytäntöön vaiheittain 1.1.2026 alkaen ja päätöksen mukaiset toimenpiteet suorittaa vaiheittain kuluvan vuoden aikana. Ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus panna täytäntöön osa neuvolapalveluiden, alueellisen osastotoiminnan, sote-toimipisteiden, ikääntyneiden asumisen ja suun terveydenhuollon muutoksista. Henkilöstöä on informoitu sekä toiminnan suunnittelua ja organisointia muutoksen toteuttamiseksi on valmisteltu.

Muutosten päätavoitteena on toimintamallin muutos kustannustehokkaaksi ja vaikuttavaksi sekä siirtää toiminta huonosti soveltuvista tiloista toisiin tiloihin. Vaikka valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon mukaiset toimenpiteet tehtäisiin, on ne silti mahdollista palauttaa entiselleen. Toimipistemuutoksista huolimatta kaikille asukkaille järjestetään lainmukaiset palvelut, vaikka toimipiste, mistä palvelu saadaan, voi muuttua.

Aluevalitus ei käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi, sillä täytäntöönpanon perusteella tehtävät toimenpiteet voidaan tarvittaessa palauttaa entiselleen. Nykyistä vastaavat palvelut tuotetaan edelleen koko alueella ja palvelut on valituksen menestyessä mahdollista palauttaa nykyiseen muotoon. Näin ollen täytäntöönpanon kieltämistä koskeva vaatimus tulee hylätä.

Keski-Suomen hyvinvointialue pyytää, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus antaa täytäntöönpanokieltoa koskevaan vaatimukseen välipäätöksen kiireellisenä ennen 1.3.2026.

Lausuntoa koskeva päätöksenteko

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus 10.2.2026 § 36

Allekirjoitus

Kati Kallimo
vt. hyvinvointialuejohtaja
Keski-Suomen hyvinvointialue

Liitteet

Aluevaltuuston päätös 9.12.2025 § 97 liitteineen ja oheisaineistoineen
Lausuntovaiheen aikainen materiaali